

závazek pro žalovanou, poněvadž zmocnění Dr. Sch.-a k podání opovědi do obchodního rejstříku jej neopravňovalo vydávati jménem dovolatelčiným prohlášení o povaze prokury udělené Josefu K. způsobem jiným, než jaký vyplývá z opovědi podepsané dovolatelkou. K změně prokury udělené původně jako prokury kolektivní v prokuru samostatnou bylo by potřebí zvláštního zmocnění dovolatelčina. Nebylo prokázáno, že by byl Dr. Sch. k projevům, jaké učinil ústně a písemně v příčině samostatné prokury pro Josefa K., dostal od dovolatelky zmocnění. Proto nemohl Dr. Sch. činiti za dovolatelku projevy o povaze prokury Josefu K. udělené v rozporu s předpisy čl. 45 obch. zák. a vykládati závazným způsobem pro dovolatelku prokuru udělenou kolektivní proti obsahu opovědi dovolatelkou podepsané.

Zajisté by i tenkrát, kdyby rejstříkový soud shledal potřebu změny nebo opravy předložené opovědi, nemohlo postačiti pouhé prohlášení a výklad právního zástupce opovídací strany, nýbrž bylo by nutné hledíc na čl. 45 obch. zák., aby se takové podání stalo buď firmou osobně, nebo ve formě soudem nebo notářsky ověřené.

Nebylo také zjištěno, že by dovolatelka jinak udělila Josefu K. samostatnou prokuru pro odštěpný závod nebo aspoň mu trpěla, aby jako prokurista samostatný firmu per procura podpisoval (čl. 41 obch. zák.).

Z toho, co uvedeno, vyplývá, že dovolatelka nijak nevytvořila okolnosti, zakládající praesumptivní plnou moc samostatné prokury Josefa K., a mylný je názor odvolacího soudu, že lze na to usuzovati z toho, že dovolatelka pověřila Dr. Sch. k podání opovědi a také k zápisu Josefa K. jako (kolektivního) prokuristy. Projev onoho právního zástupce nemůže, jak vyloženo, přivoditi pro dovolatelku závazek, žalobkyní uplatňovaný, třebas byla bezelstná.

Než žalobní nárok nelze odůvodniti ani s hlediska čl. 47 obch. zák., poněvadž dle druhého odstavce téhož článku je potřebí zvláštního zmocnění obchodnímu zmocněnci k podstupování směnečných závazků a přijímání zápůjček.

Že by takové zmocnění dovolatelka Josefu K. dala, nebylo zjištěno. Josef K. jednal v souzeném případě jako nezmocněný zástupce dovolatelčin, která jednání jeho neschválila a valuty nedostala, jak první soud zjistil.

Není proto pro dovolatelku založen závazek ani s hlediska občanského práva, a bylo proto žalobu jako neodůvodněnou zamítnouti.

Čís. 16771.

Příslušní orgánové konkursního řízení (§§ 79, 81, 118 č. 5, konk. ř.) jsou jedině oprávněni rozhodnouti o tom, zda chtějí nebo nechtějí pojmuti určité věci do konkursní podstaty, a jsou vázáni svým rozhodnutím o vyloučení věci z konkursní podstaty nebo o tom, že určité věci

do ní nepatří. Jestliže však věci vyloučili jen podmíněně a podmínka, pro kterou se tak stalo, se nesplnila, zůstávají věci podmíněně vyloučené součástí konkursní podstaty. Po té stránce není rozhodující pravoplatné rozhodnutí vydané mezi jinými osobami a na jiném skutkovém podkladě, že určité osobě přísluší oddělné právo k věcem podmíněně vyloučeným z konkursu.

(Rozh. ze dne 2. března 1938, R II 69/38.)

Srov. rozh. č. 15986, 16317 Sb. n. s.

Exekuční soud rozvrhuje výtěžek exekučního prodeje svršků, přikázal částku 12.598 Kč vymáhající věřitelce firmě A. M. a syn v T.-Š. k částečnému uspokojení její vykonatelné pohledávky. Rekursní soud k rekursu správce konkursní pozůstalosti po Šimonu M. (povinné) ponechav napadené usnesení nedotčeno jen v rozhodnutí, že se částka 12.598 Kč přikazuje vymáhající firmě A. M. a syn v T.-Š., že uvedená částka nebude vymáhající věřitelce vyplacena hotově, nýbrž že bude uložena na úroky a vymáhající věřitelce vydána teprve, až konkursní řízení proti pozůstalosti po Šimonu M. bude zrušeno podle § 166 konk. ř., nedojde-li k takovému zrušení nebo prokáže-li správce konkursní podstaty, že dotčený zrušovací důvod již nastati nemůže, že bude vydána správci konkursní podstaty. Důvody: Exekuční soud přikázal dražební výtěžek vymáhající firmě, odkávav na obsah spisu C 280/34. V té věci bylo v rozsudkových důvodech vysloveno, že když věřitelský výbor vyloučil věci z konkursní podstaty, znamená to jen tolik, že věci jsou mimokonkursním jměním a že co do toho jmění nastal takový skutkový a právní stav, jako by tu konkursu nebylo. Rekurs správce konkursní podstaty, zdůrazňující ustanovení § 13 konk. ř., jest odůvodněn. Ve sporu C 280/34 byla s účinkem právní moci řešena pouze otázka, zda exekuce vedená firmou A. M. a syn jest přípustná hledíc na tvrzená vlastnická práva Josefa N. Nebyla však pravoplatně rozřešena otázka, zda uvedená firma jest konkursní věřitelkou, či zda má nárok na oddělené uspokojení, kterých věřitelé na úpadcově jmění nabývali exekucí v posledních šedesáti dnech před zahájením konkursu. Po skutkové stránce jest jisto, že konkurs byl prohlášen usnesením ze dne 15. října 1934 pod K 12/34, a to na pozůstalost po Šimonu M., že firma A. M. a syn vedla proti téže pozůstalosti mobilární exekuci, již nabývala zástavního práva dne 31. srpna 1934, tudíž v posledních šedesáti dnech před prohlášením konkursu. Podle obsahu zájemního protokolu byly zabavené svršky v kanceláři a účtárně továrny firmy Šimon M. v K. Předpis § 13 konk. ř. se týká veškerého jmění konkursního, které podle stavu ke dni prohlášení konkursu tvoří konkursní podstatu. Jméni náležející úpadci a konkursní podstata jsou v tomto smyslu synonyma. § 13 konk. ř. není zasaženo jen t. zv. jmění mimokonkursní. To jest zvláštní pojem konkursního řízení a zahrnuje v sobě ony části majetkové, o nichž

nejsou splněny podmínky pro jejich pojetí do konkursní podstaty (věci z exekuce vyloučené, jmění v cizozemsku) a dále ono jmění, které správce konkursní podstaty vyloučí z podstaty pro úpadce (na rozdíl od žádosti vylučovatelů, §§ 5, 6, 9, 121, odst. 5, 139 konk. ř., Bartsch-Pollak, Konkursordnung z roku 1910, poznámka 42 k § 1 konk. ř., v dalším textu bude užíváno zkratky B. P. Kom.). Jen takové jmění jest jměním mimokonkursním, vše ostatní náleží do konkursní podstaty pod názvem »úpadcovo jmění«. Do konkursní podstaty náleží zejména jmění, které jest v takové souvislosti s osobou úpadce nebo s jeho ostatním jměním (jako na př. kancelářský nábytek v továrně), že se na venek bez bližších znalostí jeví jako jmění úpadcovo. Tím spíše patří do konkursní podstaty jmění zabavené v exekuci proti úpadci. Obsah zájemního protokolu bývá pro správce konkursní podstaty prvním orientačním klíčem o stavu konkursní podstaty. Všechno takové jmění musí správce konkursní podstaty v okamžiku prohlášení konkursu pojmouti do podstaty (§ 97 konk. ř.). Zákon sám počítá s možnostmi, že se takto do podstaty dostane i jmění cizí. Proto ustanovil § 12 konk. ř., že práva na vyloučení věcí do konkursní podstaty nenáležejících nejsou prohlášením konkursu dotčena. Jest jisto, že správce konkursní podstaty na žádost vylučovatele Jana N. uznal vlastnické nároky Jana N. a že s jeho opatřením souhlasil věřitelský výbor ve schůzi dne 14. března 1936 (§ 118 č. 5 konk. ř.), tedy za 1½ roku po prohlášení konkursu. Když správce konkursní podstaty měl vůbec možnost, příležitost a právo rozhodovati o vyloučení věcí z konkursní podstaty, pak nutně věci ty v konkursní podstatě musily býti (viz rozh. č. 7500 Sb. n. s.). To, co dosud bylo řečeno, stačí k rozhodnutí o rekursu. Věci zabavené firmou A. M. a syn v exekuci proti úpadci byly v době prohlášení konkursu součástí konkursní podstaty, byly zabaveny v posledních 60 dnech a proto není firma A. M. a syn oddělnou věřitelkou (§ 12 konk. ř.), nýbrž věřitelkou konkursní. Její zástavní právo zaniklo dnem prohlášení konkursu ex nunc (B. P. Kom. pozn. 14 k § 12) a samočinně (rozh. č. 4286 Sb. n. s.). Zánik ten působí nejen proti ostatním věřitelům konkursním, ale i proti úpadci samému. Dokud zástavní právo neoživne a zákon zná jen jedinou podmínku takového oživení, totiž zrušení konkursu podle § 166 konk. ř., nemá věřitel vůbec možnosti pokračovati v exekuci proti úpadci (B. P. Kom. pozn. 16 k § 12). Je proto rekursu vyhověti. Nelze však vyhověti zcela. Rekursní soud nemá totiž ve spisech podkladu pro posouzení, zda konkursní řízení pokročilo již tak daleko, že jeho zrušení je podle § 166 konk. ř. vyloučeno. Nutno proto počítati s možností takového zrušení a tedy i s možností zástavního práva firmy A. M. a syn a pokládati je za uhaslé pod odkládací výminkou. Bylo proto naříkané usnesení změněno, podle obdoby § 221 ex. ř. Přes to, že tím je vlastně věc vyřízena, nelze pominouti vývody firmy A. M. a syn, v nichž se opírá, arciž nesprávně, o obsah spisu C 280/34, poněvadž jde o věc mezi jinými stranami a o jiný předmět, a v nichž dovozuje, že když správce konkursní podstaty se schválením věřitelského výboru vyloučí

(rozuměj na žádost vylučovatelovu) věci z konkursní podstaty, že se stávají věcmi mimokonkursními. Tento názor nelze schváliti. Podle § 12 konk. ř. nejsou práva na vyloučení věci do konkursní podstaty nenáležících prohlášením konkursu dotčena. To znamená, že vylučovatel má proti správci konkursní podstaty co do svého vylučovacího práva totéž postavení, jaké měl proti úpadci samému. Jeho věcné nebo osobní právo trvá neztěněně dále a posuzuje se podle obecných pravidel (§ 47 konk. ř.). Nárok vylučovatelův může býti uplatněn buď mimosoudně (jako je tomu v souzeném případě), nebo žalobou, ale jen proti správci konkursní podstaty (Voska, Konkursní řád, vysvětlivky k § 47). Ten se musí vyjádřiti, zda uznává vylučovací nárok, a uznal-li jej, musí jej splniti tak, jako by jej byl musil splniti sám úpadce, kdyby nebylo konkursu. Jen tak lze mluvit o tom, že práva vylučovatelů nejsou dotčena. Kdyby však správce konkursní podstaty směl o vylučovacím právu rozhodnouti jen s tím, že vypouští vylučovanou věc prostě do mimokonkursního jmění, pak by byl nárok vylučovatelův dotčen přes výslovné ustanovení zákona. Prakticky by se pak žádný vylučovatel nemohl spolehnouti na uznání správce konkursní podstaty, neboť by jím bylo jen řečeno, že se věc stává mimokonkursní a musil by žalovati za všech okolností, i kdyby jeho nárok byl úplně zřejmý. Ale oč žalovati? Když by bylo totiž pravda, že správce konkursní podstaty může vylučovací nárok splniti jen natolik, že prohlásí, že věci dává mimo konkurs, pak by musilo býti také pravda, že vylučovatel by nemohl žalovati správce konkursní podstaty o vydání věcí, nýbrž jen o prohlášení, že se věci stávají mimokonkursní. Takový názor však nemůže nikdo zastávati, poněvadž by to bylo, ne-li zničení, tedy aspoň značné znesnadnění vylučovacích práv, která však podle § 12 konk. ř. zůstávají nedotčena. Bartch-Pollak na str. 70 svého díla zastávají zcela jasně: »Im allgemeinen haben Rechtshandlungen des Massenverwalters, die die Masse betreffen, für den Gemeinschuldner volle Wirkung. Verzichte, Vergleiche, Anerkenntnisse, Veräusserungen des Masseverwalters bewirken normalerweise (a zde jest přece případ normální a nikoliv výjimečný, jako třeba v § 5, odst. 2, konk. ř.), nicht nur, dass die da durch aufgegebenen Vermögensrechte aus der Konkursmasse ausscheiden, sondern sie hören überhaupt auf Vermögen des Gemeinschuldners zu sein.« Tento názor zajisté plně odpovídá duchu § 12 konk. ř. a vyvrací názor firmy A. M. a syn, že se uznáním správce konkursní podstaty stává k žádosti vylučovatelově vyloučená věc mimokonkursním, volným jměním dlužníkovým. Uznání vylučovacích nároků správcem podstaty má tedy právě tak plný účinek, jako by to mimo konkurs byl učinil úpadce. Než ono váže i všechny konkursní věřitele a tudíž i firmu A. M. a syn, poněvadž se takovýmto vyloučením zmenšuje všeobecná podstata určená k jejich rovnoměrnému uspokojení (B. P. Kom. pozn. 5 k § 11). Rekursní soud se dosud o oprávnění správce konkursní podstaty k rekursu nešířil, poněvadž o něm nemůže býti pochybnosti. On jest účastníkem exekučního řízení, v němž došlo k zániku zástavních práv (B. P. Kom. pozn. 24

k § 12). Hořejších vývodů o účincích vyloučení věci z konkursní podstaty mohlo by však býti užito k argumentu, že správci konkursní podstaty nepřísluší se starati o to, co se stalo s věcmi, které on byl vyloučil. Rekursní soud proto opakuje, že stať o tom nepatří mezi odůvodnění tohoto usnesení, rekursní soud musil ji jen připojit k vyvrácení názoru firmy A. M. a syn a znovu opakuje, že tato exekuční věc musí býti řešena zcela samostatně beze zření na spor C 280/34, jehož výsledky firma A. M. a syn sem nesprávně zavléká. Kdyby nebylo nesprávného směřování výsledků sporu C 280/34 firmou A. M. a syn s věcí, o níž tu jde, nepřišla by legitimace správce konkursní podstaty vůbec na přetřes, poněvadž jest samozřejmostí. Správce konkursní podstaty musí spravovati věci, u nichž nastal případ § 13 konk. ř. Ovšem firma A. M. a syn záměrně zdůraznila význam sporu C 280/34, ačkoliv tento spor nemůže mít vlivu na souzenou věc. Vliv by mohl mít jen potud, že by na první pohled a bez bližšího ujasnění si jádra věci sváděl k úvaze, zda by nebylo vhodné, aby se výtěžku dostalo firmě A. M. a syn již proto, že vedla dlouhý, houževnatý a nákladný spor a že vlastně nežádá nic jiného než jeho ovoce. Avšak takové úvahy by byly úvahami oportunními a nikoliv právními. Tu rozhoduje § 13 konk. ř. Dura lex, tamen lex. Nebude-li ovšem konkurs zrušen podle § 166 konk. ř., nedostane se firmě A. M. a syn nic, takže vítězný rozsudek sporu C 280/34 nebude mít pro ni významu.

Nejvyšší soud k rekursu vymáhající věřitelky uložil soudu první stolice, aby dále o věci jednal a v mezích zrušení znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Vyloučili-li příslušní orgánové (§§ 79, 81, 118 č. 5 konk. ř.) pravoplatně a bezpodmínečně věci z konkursní podstaty, netvoří věci ty součást konkursní podstaty a právo nakládati s nimi náleží buď osobě, která dokáže své vlastnictví k nim, nebo jinak úpadci. Příslušní orgánové jsou jediné oprávněni rozhodovati o tom, zda chtějí nebo nechťejí pojmouti určité věci do konkursní podstaty, jsou v rozhodování tom neomezeni, mohou se určitých věcí pro konkursní podstatu i vzdáti a jsou proto svým rozhodnutím o vyloučení věci z konkursní podstaty nebo o uznání, že určité věci do konkursní podstaty nepatří, právě tak vázáni, jako každá jiná osoba, která platně uzná vlastnictví třetí osoby k nějaké věci anebo se jí vzdá. Je proto hmotněprávní účinek takového projevu vůle v obou případech stejný a nelze jej pozdějším odvoláním platně projevené vůle jednostranně změnit. Z neomezeného práva příslušných orgánů konkursního řízení, nakládati s věcmi patřícími do konkursní podstaty, plyne však dále, že mohou vyloučiti věci z konkursní podstaty t a k é p o d m í n ě č n ě. Nesplní-li se podmínka, pod kterou věci vyloučili, pak ovšem zůstávají věci podmíněčně vyloučené součástí konkursní podstaty, ale jinak ne, a záleží proto na obsahu projevu jejich vůle.

Bylo-li ve sporu Jana N-a proti žalované firmě A. M. a syn v T. o nepřípustnost exekuce nejvyšším soudem v rozsudku ze dne 16. září 1937 č. j. Rv II 676/37-1 (rozh. č. 16317 Sb. n. s.) vysloveno, že soudcovské zástavní právo žalované nezaniklo podle § 13, odst. 1, konk. ř., týkalo se to jen stran onoho sporu, poněvadž rozsudek tvoří podle § 12 obč. zák. právo jen mezi nimi. Nehledíc na to, bylo rozhodnutí to vydáno jen na základě skutkové podstaty v onom sporu přednesené a tam nebylo tvrzeno, že věci, k nimž nabyla firma A. M. a syn soudcovského zástavního práva, byly vyloučeny z konkursní podstaty jen pod podmínkou, že Jan N. dokáže své vlastnictví k zabaveným věcem, nýbrž že věřitelský výbor vyloučil věci z konkursní podstaty prostě proto, že Jan N. tvrdil, že k nim nabyt vlastnického práva na základě kupu ze dne 17. června 1934. Jinak je tomu však v souzené věci. Tu podal konkursní správce odpor proti přihlášené pohledávce firmy A. M. a syn proto, že prý zánikem vlastnického práva Jana N. zaniklo oddělné právo firmy A. M. a syn, a navrhl, aby celá rozvrhová podstata byla přikázána konkursní podstatě. V rekursu proti rozvrhovému usnesení pak tvrdil konkursní správce, že věci byly vyloučeny z konkursní podstaty jen v předpokladu, že převod vlastnictví k věcem na Jana N. bude právně platný. Jde tu tedy o jinou skutkovou podstatu, než jaká byla v onom sporu, a není to nedovolenou novotou, poněvadž první soud měl podle § 213, odst. 2, ex. ř. o podaném odporu jednati, když rozsudek vydaný ve sporu o žalobě vylučovací netvořil překážku rozsouzené věci, a byl by si takto mohl učiniti úsudek o tom, zda vyloučení věcí z konkursní podstaty se stalo s tvrzenou výhradou, jestliže totiž Jan N. dokáže své vlastnictví.

Poněvadž se tak nestalo, je řízení vadné a bylo proto usnesení obou nižších soudů, pokud byla napadena, zrušiti a prvému soudu uložiti, aby o odporu správce konkursní podstaty podle § 213, odst. 2, ex. ř. jednal a rozhodl. Dojde-li soud k závěru, že se vyloučení věcí z konkursní podstaty stalo s onou tvrzenou výhradou, pak by bylo rozhodnutí rekursního soudu správné, kdežto v opačném případě by zůstalo při usnesení prvního soudu.

Čís. 16772.

Z rozhodování občanského sporu není vyloučen (§ 477 č. 1 c. ř. s.) soudce, který byl v předcházejícím trestním řízení, vedeném proti jedné ze stran rozepře, státním zástupcem, třebaž byl výsledek trestního řízení pro rozhodnutí sporu předurčující.

(Rozh. ze dne 2. března 1938, Rv II 335/37.)

Srov. rozh. č. 12116 Sb. n. s.